

Gospodarstvo, okoljski davki in zelena razvojna reforma

S 3. Zelenim forumom, ki bo 12. maja v ljubljanskem BTC CItiy-ju, želimo prispevati k razmišljanju, kako pristopiti k zeleni proračunski in davčni reformi, ki mora biti del trajnostnega razvoja države oziroma nove razvojne paradigme. K vsebinski pripravi in izvedbi srečanja vabimo vse glavne akterje v državi – gospodarstvo, stroko, civilno iniciativo, občine, politiko, državno raven. Menimo, da je pravi trenutek za takšno razpravo. Še posebej, ker naj bi zeleno reformo bolj čutili onesnaževalci, zmanjšale pa naj bi se obremenitve dela in kapitala. Zeleni forum je tudi spodbuda tistim gospodarskim družbam, ki vidijo svojo razvojno perspektivo v zelenih priložnostih na trgu.

foto: Boštjan Čadež

Programski svet za 3. Zeleni forum sestavljajo: **mag. Tanja Bogataj**, Ministrstvo za okolje in prostor, **mag. Tanja Bolte**, Ministrstvo za okolje in prostor, **mag. Vanesa Čanji**, Fit media d.o.o., **Marija Čebular Zajec**, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, **Marjana Dermelj**, Služba vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko, **Jure Fišer**, Sekcija zbiralcev in predelovalcev kovinskih in nekovinskih odpadkov pri GZS, **mag. Margareta Guček Zakošek**, Državni zbor RS, **dr. Marko Homšak**, Talum d.d., **Marko Jagodič**, Papirnica Vevče, **Andreja Katič**, Državni zbor RS, **Sabina Koleša**, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, **mag. Boštjan Korošec**, Talum d.d., **dr. Bogomir Kovač**, Ekonomska fakulteta Ljubljana, **dr. Vlasta Krmelj**, Energap, **Aleksander Mervar**, Eles d.d., **Dušan Mes**, Slovenske železnice, **mag. Mateja Mešl**, Inštitut za celulozo in papir, **Vida Ogorelec**, Umanotera, **dr. Dušan Plut**, Oddelek za geografijo na FF, **mag. Irena Popovič**, Ministrstvo za finance, **dr. Mariana Rebernik**, Atotech Slovenija d.d., **Brigita Šarc**, Dinos d.d., **Jože Volfand**, Fit media d.o.o., **mag. Mateja Vraničar**, Ministrstvo za finance, **Mojca Žitnik**, SURS.

Jože Volfand: Z razmišljanjem želimo spodbuditi definiranje nove razvojne paradigme Slovenije, ki ne bi prispevala le k hitrejšemu

odmiku od krize, njene psihoze, ampak tudi k zeleni rasti in novim delovnim mestom. Želimo, da bi Zeleni forum integriral ključne nosilce in partnerje, ki morajo razmišljati o zeleni razvojni reformi oziroma ki bodo tako ali drugače čutili posledice tovrstne reforme. Zavestno smo dali v ospredje gospodarstvo oziroma zeleno strukturo gospodarstva.

Mag. Vanesa Čanji: Najprej odpiramo razpravo, kaj sploh je zelena davčna reforma in kaj z njo hočemo? V strokovnih razpravah in pobudah se pod tem terminom skriva več idej. Poglejmo najprej statistične podatke. V EU se okoljski davki delijo na tri segmente: davki na energijo, davki na promet in davki na onesnaževanje oziroma na rabo naravnih virov. V povprečju EU kar 75 % vseh okoljskih davkov obremenjuje energijo, promet 21 %, le 4 % pa onesnaževanje oziroma rabo naravnih virov. Razlike med državami članicami so precejšnje. V Sloveniji 81 % okoljskih davkov obremenjuje energijo, 11 % promet in 8 % onesnaževanje oziroma rabo naravnih virov. O tem, kako pomembni so okoljski davki v pogaci vseh pobranih davkov v EU, govori podatek, da je v povprečju EU-28 delež okoljskih davkov med vsemi davki in socialnimi prispevki 6, 31 %, okoljski davki pa predstavljajo 2,42 % celotnega BDP. V Sloveniji so ti deleži višji od evropskega povprečja. Delež okoljskih davkov med vsemi

foto: Rok Tržan

Jože Volfand

foto: Rok Tržan

mag. Vanesa Čanji

foto: Boštjan Čadež

Brigita Šarc

foto: Boštjan Čadež

dr. Dušan Plut

foto: Boštjan Čadež

dr. Marko Homšak

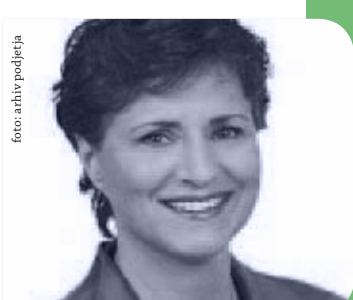

foto: arhiv podjetja

dr. Mariana Rebernik

davki in socialnimi prispevki je 10, 15 %, okoljski davki pa predstavljajo 3,75 % celotnega BDP.

Okviru zelene davčne in proračunske reforme se odpira vprašanje subvencij. Po podatkih Ministrstva za finance je šlo iz slovenskega proračuna v letu 2014 za subvencije 423 mio evrov, od tega več kot 50 % za kmetijstvo.

Vračila in oprostitve dajatev v letu 2013 so bile:

- oprostitev okoljske dajatve na emisije CO₂: 111,9 mio evrov,
- vračila dela trošarine za kmetijsko-gozdarski namen: 18,6 mio evrov,
- vračila dela trošarine za industrijsko-komercialni namen (sektor gradbeništva, strojegradnje ipd.): 9,2 mio evrov,
- vračila trošarin iz sheme komercialni dizel (sektor avtoprevoznitva): 37,2 mio evrov,
- oprostitev trošarine za 100 % biogorivo: 1,8 mio evrov. Zadnji dve oprostitvi se lahko smatrata kot okolju prijazni.

Navesti velja instrumente za »zelene investicije«, ki so po podatkih finančnega ministrstva:

- Borzen (področje OVE): 150 mio €
- Ekosklad (področje URE): 40 mio €
- Vodni sklad: 47 mio €
- Sklad za podnebne spremembe: 16 mio €

Kot instrument zelene davčne reforme se izpostavljajo »zelena javna naročila«. Po podatkih finančnega ministrstva je bilo v obdobju enega leta 1.066 javnih naročil, v katerih je bil vključen najmanj en okoljski vidik, v skupni vrednosti 430 mio €.

Marko Jagodič: Prihajam iz industrije in se zavedam, da je vsaka emisija, ki prihaja iz tovarne, okolju neprijazna. V papirniški branži je okoljska tema nenehno prisotna, seveda tudi zaradi okolja, pa tudi zaradi povsem ekonomskih razlogov. Veste, da smo imeli konec lanskega leta papirničarji precej glasne argumente glede zvišanja okoljskih davkov. V resnici ni šlo za protest proti davkom, ampak proti nenormalnim, nepričakovanim in na hitro vzpostavljenim davkom, ki jih podjetja ne morejo kar tako vkalkulirati v svojo bilanco. Iz podatkov je razvidno, da Slovenija v primerjavi z drugimi državami malce pretirava. Kot gospodarstvenik, ki mu ni vseeno, v kakšnem okolju živi, se zavzemam za to, da z industrijo ne porušimo naravnega ravnovesja. Gospodarstvo potrebuje nad sabo palico, ki zahteva, da smo vsako leto boljši. Ta okoljska zgodba se mora nenehno nadaljevati. Okolje mora biti nenehno na tapeti, saj ga moramo obremenjevati vse manj. Ne moremo pa si postavljati previsokih takojšnjih ciljev, ki za gospodarstvo niso izvedljivi. Avstrijci poberejo manj okoljskih davkov, pa nimajo zato nič bolj obremenjenega okolja kot Slovenija.

Načeloma sem proti subvencijam, ker menim, da je to oblika potuhe. Pozitiven primer se mi zdi dajanje možnosti podjetjem, da so vedno boljša v smislu: Plačaj ali pa investiraj, da boš boljši. To je seveda vezano na okolje. Temu lahko rečemo pozitivni davek, ki je za gospodarstvo zelo stimulativen za nadaljnje naložbe v čim manjše obremenjevanje okolja. To je za gospodarstvo super, saj stimulira diskusije, ali bo podjetje plačalo državi ali pa s tem denarjem izboljša svoj okoljski odtis. Ko danes govorimo o OVE in URE in še o podobnih temah, nimam občutka, da gredo te investicije v dobrobit okolja.

Mag. Margareta Guček Zakošek: Danes je ključna povezava med ekonomijo in okoljem. Potrebno je razmisliti, kako obremeniti gospodarstvo ravno do te mere, da lahko deluje konkurenčno, po drugi strani je treba spodbujati okoljske investicije s t.i. pozitivnimi davki. Zavzela bi se, da se med ključne teme vključi kmetijstvo, saj se gospodarsko ministrstvo zelo trudi za oživitev gozdno-lesne verige. Vemo, da se v prvem delu te verige živi precej dobro, v drugem delu verige pa smo žal propadli. S pametno strategijo lesarstva bi lahko odprli še kako potrebna nova delovna mesta in to v panogi, ki je lahko okolju prijazna. Predlagam, da se razgledamo tudi po tujih dobrih praksah. Zelo dobrodošle so izkušnje tistih, ki so na tem področju pred nami. Od njih se lahko marsikaj naučimo in izognemo nepotrebnim napakam.

Mag. Tanja Bolte: Na Ministrstvu za okolje in prostor pripravljamo Akcijski načrt prehoda na zeleno gospodarstvo. Skupaj z gospodarskim ministrstvom skušamo stimulirati gospodarstvo, ki se trudi investirati v zmanjševanje svojega okoljskega odtisa. Stimulacija je ta, da plača tisti, ki onesnažuje.

Tatjana Orhini Valjavec: A Akcijskem načrtu prehoda na zeleno gospodarstvo, ki ga pripravljamo na okoljskem ministrstvu, so prvi sklop podporne aktivnosti za prehod v zeleno gospodarstvo. Gre za subvencije za majhna in srednja podjetja. Tu bo šlo za kohezijska sredstva iz finančne perspektive 2014 – 2020, skupaj z ministrstvom za gospodarstvo načrtujemo konkretne ukrepe. Drugi sklop je promocijski. Pripravljamo podporni program za izobraževanje in ozaveščanje, s katerim želimo spodbujati spremembe v smeri trajnostne oziroma zelene potrošnje. Naslednji sklop je reforma zelenega javnega naročanja, kjer sodelujemo z Ministrstvom za javno upravo, ki sedaj pokriva zelena javna naročanja. Naslednji sklop je trajnostno upravljanje z viri, kjer se lotevamo zelo pomembnega prehoda na zeleno gospodarstvo.

Predlagam, da v forum vključite ministrstvo za infrastrukturo, ki pokriva vsebine OVE in URE, saj bi bila dobrodošla razprava, ali bodo načrtovane aktivnosti s tega področja res tudi okolju prijazne.

Naslednji sklop aktivnosti so investicijske spodbude, kjer želimo sistematično povezati obstoječe vire in sklade za večjo učinkovitost. Želimo vzpostaviti partnerstvo med različnimi deležniki, tu nimamo v mislih le vladnih sektorjev, ampak tudi druge zelo pomembne deležnike. Nadaljnji sklop, ki bo najbrž bolj srednjeročen kot kratkoročen, je javni sektor kot zelen sektor. Poseben sklop je zelena proračunska reforma, kjer pa so nosilci kolegi iz finančnega ministrstva.

Mag. Irena Popovič: Na Ministrstvu za finance smo spoznali, da so okoljski davki izrazito horizontalni in dolgoročni ukrep. Naše ministrstvo je zadolženo za izvedbo projekta zelene proračunske reforme, potrebna pa bo izrazita vključenost več vladnih resorjev, pa tudi gospodarstva in civilne družbe. Zato je to odlična priložnost, da smo začeli sodelovati že tako zgodaj, čeprav ta projekt na našem ministrstvu za letos ni med prioritetskimi. Bomo pa vse razprave skrbno spremljali in nam bo dobrodošlo pri izpeljavi tega projekta. V Parizu bo julija bienalna mednarodna konferenca svetovne banke, OECD in IMF z naslovom International tax dialog, letošnja tema so okoljski davki. Vse primere dobre prakse, ki bodo predstavili, bomo skušali s pridom uporabiti. V okviru tega projekta bomo pogledali vse obstoječe rešitve v veljavni ureditvi: subvencije, davčne ukrepe, ki vplivajo na okolje, idr. Veliko tega je že bilo narejeno zaradi poročila Umanotere in sklepa treh odborov Državnega zbora. Prav veliko pripravljenosti posameznih resorjev, da bi odpravili kakšne subvencije, ni bilo. Usklajevanja bomo ponovili in identificirali, katere so okolju škodljive subvencije in kateri davčni ukrepi. Vemo, da z veliko ukrepi spodbujamo konkurenčnost gospodarstva in kmetijstva. Naj ponazorim na primeru enega ukrepa, ki se mu reče komercialni dizel. Če bi ga odpravili, bi se lahko na prvi pogled zdelo, da bomo pridobili 37 milijonov evrov, pa ni tako. Po drugi strani s tega naslova pridobimo prihodke od voznikov, ki kupijo gorivo v Sloveniji. Če ta ukrep odpravimo, s tem ne bomo zmanjšali izpustov v Sloveniji, saj bo tranzitni promet ostal, v proračun pa s tega naslova ne bomo dobili nobenih prihodkov. Stvari niso enoznačne, ampak so zelo kompleksne, zato jih je treba pogledati z več vidikov, da si morda ne naredimo več škode. Vse te aktivnosti žal ne bomo mogli izpeljati letos.

Vida Ogorelec: Prepoznavam, da je lahko to v omizje zametek deležnikov in da bi lahko iz tega izšla, kar imajo tudi v drugih državah, komisija za zeleno proračunsko in davčno reformo. Te komisije so sestavljene meddeležniško in kontinuirano spremljajo in zagotavljajo višjo stopnjo soglasja, kar je ključnega pomena za postopnost. To je proces, ki mora biti nadstrankarski, da je njegova trajnost in kontinuiranost zagotovljena. Predlagam, da zeleno proračunsko reformo razumemo na

prihodkovni in odhodkovni strani, torej da govorimo tako o davkih kot o potrošnji. V svojem poročilu smo naredili shemo, v kateri sta vključeni odhodkovna in prihodkovna stran ter kvalitativna in kvantitativna dimenzija. Ne samo koliko, ampak tudi kako se denar troši in zbira.

Glede predstavljenih podatkov bi želela dati pojasnilo. Pogosto se lestvico, kako visoko Slovenija kotira po deležu okoljskih davkov glede na BDP, interpretira napačno, češ da so okoljski davki v Sloveniji izrazito višji kot v drugih evropskih državah. Ta delež je v Sloveniji zelo visok, ker je zelo obremenjen s tranzitnimi dajatvami na gorivo. Če bi pa gledali po posameznih segmentih stopnje obdavčitve, smo na nekaterih področjih res višji, na večini pa smo v povprečju ali pa nižje.

Pozdravljam tezo, da prehoda na zeleno oziroma trajnostno gospodarstvo ne moremo graditi samo na teh instrumentih. Zato akcijski načrt, ki ga pripravljajo tri ministrstva, to pahljačo razpira precej širše. Zelo pogrešamo krovno razvojno usmeritev in pričakujemo, da jo bo ta država letos končno le dobila. Vlada je za letos najavila strategijo razvoja, ki bi služila kot podlaga za harmonično oziroma sinergično delovanje različnih instrumentov politike, kjer so ekonomski instrumenti eni od bolj učinkovitih.

Kar se sektorjev tiče – v naslovu je navedeno gospodarstvo. Pogosto gospodarstvo enačimo z industrijo in celo tisto industrijo, ki je bolj iz preteklega časa kot sodobna. Mislim, da moramo narediti miselni preskok. Gospodarstvo je marsikaj več kot industrija. V tem smislu pogrešam IT in znanje v funkciji prehoda. Definicija trajnostnega razvoja, ki jo je dal finski kolega »namesto omejenih naravnih virov izkoriščamo neomejen potencial našega razuma«, se mi zdi za Slovenijo čisto ta prava. Nadalje predlagam gradbeništvo. Zavedati se moramo, da bomo lahko od leta 2020 gradili samo skoraj ničenergijske hiše, kar je za gradbeništvo, posebej v stanju, v katerem je sedaj, velik izziv. Pogrešam turizem, raje kot o reciklažni panogi pa bi govorila o krožnem gospodarstvu.

Priporočam vlogo UMAR z vidika analiz in makroekonomskih scenarijev. Za vse države, ki so šle v zeleno proračunsko reformo, so modele in analize delale makroekonomske inštitucije. Tu pogrešam bolj proaktivno vlogo UMAR-ja. Sicer je zelo veliko manipulacije in političnega izsiljevanja s strani posamičnih akterjev, ki bi lahko bili eksistenčno ali interesno ogroženi. Država pa ni v stanju, da bi ta izsiljevanja preverjala na nek racionalen način.

Zeleno javno naročanje je dober instrument. Smo se pa že deloma ujeli v past. Moramo namreč povpraševanje zelenega javnega naročanja uskladiti s spodbujanjem ponudnikov zelenih izdelkov oziroma storitev. V tujini to

dr. Vlasta Krmelej

Jure Fišer

mag. Irena Popovič

mag. Margareta Guček Zakošek

mag. Mateja Mešič

mag. Tanja Bolte

Marija Čebular
Zajec

Marko Jagodič

Sabina Koleša

Tatjana Orhini
Valjavec

Vida Ogorelec

delajo sistematično. To je sicer neka oblika protekcionizma, ampak vse razvite okoljske države po Evropi to aktivno gojijo. Če ne, se nam lahko zgodi to, da bodo k nam prihajala tuja podjetja, ki bodo lahko zadovoljila zahtevane okoljske standarde, naša pa enostavno temu ne bodo mogla dohajati. To že ugotavljamo tako pri avtoprevoznikih kot v drugih segmentih. Torej moramo aktivno spodbujati ponudbo, da bo lahko parirala zelenemu javnemu naročanju.

	davki na energijo		davki na promet		davki na onesnaževanje/naravno naravnih virov		Skupaj okoljski davki
	Mio EUR	Delež glede okoljskih davkov (%)	Mio EUR	Delež glede okoljskih davkov (%)	Mio EUR	Delež glede okoljskih davkov (%)	Mio EUR
EU-28	233.762	75	64.583	21	13 338	4	311.683
Belgija	4.812	59	2.798	34	513	6	8.122
Bolgarija	995	89	104	9	20	2	1.119
Česka Republika	3.349	93	209	6	38	1	3.596
Danska	5.388	57	3.527	37	588	6	9.503
Nemčija	46.850	81	9.404	16	1 750	3	58.004
Estonija	427	88	11	2	47	10	484
Irska	2.171	53	1.474	36	437	11	4.082
Grčija	4.206	76	1.317	24	:	:	5.523
Španija	13.113	81	2.689	17	350	2	16.152
Francija	29.802	80	4.853	13	2 586	7	37.241
Hrvaška	758	55	349	25	283	20	1.390
Italija	36.598	77	10.162	22	497	1	47.257
Ciper	338	71	139	29	:	:	477
Latvija	425	79	94	17	18	3	538
Litva	516	94	15	3	17	3	548
Luxemborg	968	93	62	6	8	1	1.039
Madžarska	1.834	74	410	17	226	9	2.471
Malta	108	53	87	43	9	4	204
Nizozemska	11.618	54	6.638	31	3 063	14	21.319
Avstrija	5.012	67	2.408	32	63	1	7.484
Poljska	8.216	86	736	8	654	7	9.605
Portugalska	2.802	78	780	22	14	0	3.596
Romunija	2.261	89	215	8	74	3	2.551
Slovenija	1.095	81	144	11	109	8	1.348
Slovaška	1.083	87	138	11	24	2	1.245
Finska	4.007	68	1.780	30	122	2	5.909
Švedska	8.248	81	1.792	18	127	1	10.168
Velika Britanija	36.762	72	12.246	24	1 701	3	50.709
Irska	150	68	35	16	34	15	220
Norveška	4.437	48	4.436	48	370	4	9.244

Tabela: Okoljski davki, EU 28, 2012. Vir: Statistični urad RS

Programsko lahko dodamo nov zanimiv koncept na mednarodnih finančnih trgih t. i. zelene obveznice. In še - pripravlja se zakon o davku na nepremičnine, ki ima lahko zelo velik motivacijski potencial v smislu energetske prenove.

Mag. Mateja Mešl: V zeleno proračunsko reformo je po mojem mnenju treba vključiti programski vidik, sicer lahko samo razpravljamo o delitvi istega kolača. Ko govorim o programskem vidiku, mislim tudi na tehnologijo in na raziskave. Glede subvencij, ki so sedaj na splošno dobile zelo negativni prizvok v Sloveniji, je potrebno razmejiti subvencije od razvojnega vlaganja države. Zato velja pregledati tiste ukrepe, ki razvijajo trg in možnosti gospodarstva, da se okoljsko drugače razvija, saj nas na koncu determinira trg. Tu pa smo z instrumenti zelo ubogi. Imamo zelena javna

naročila, pa se že kar neha. S temi instrumenti si povečamo kolač, da se ne bi pogovarjali samo o delitvi tega, kar imamo.

Pri zelenih javnih naročilih naj se ustavim ob predkomercialnih javnih naročilih, saj hočemo ustvariti tudi nova delovna mesta. V trajnostnih tehnologijah smo po mojem vedenju v Sloveniji celo zelo dobri, imamo veliko znanja. Tu lahko nastane veliko novih delovnih mest. Zelena javna naročila sama po sebi na to ne odgovarjajo. Hkrati je tu treba veliko dela pri pripravi strokovnih podlag za določitev kriterijev za okoljske kazalnike, ki se jih vključuje v zelena javna naročila, in pri ozaveščanju naročnikov, da bodo vedeli, kaj kateri kriterij pomeni.

Mag. Sabina Koleša: Z veseljem lahko povem, da med ministrstvi sodelujemo bolje kot v preteklosti, sedaj tudi v obliki

akcijskega načrta, o katerem je že bil govor. Ukrepe planiramo skupaj, da so učinki glede na resurse, ki jih imamo, nekoliko večji. Ključno pa je, da dokumentov samo ne pišemo, ampak jih tudi realiziramo. Zato se mi zdi tak forum, ki je širši in ne vključuje le ministrstev, dobro okolje za usklajevanje politik in spodbuda vladnim organom.

Dr. Dušan Plut: Od leta 1985 spremljam gospodarstvo in industrijo z okoljskega vidika. Za optimizem bi bilo treba poudariti, da sem pred leti v svojih razpravah izpostavljala industrijo kot tisto, ki je bila na prvem mestu pri obremenjevanju okolja – z zelo hudimi problemi, tudi zdravstvenimi. To stanje se je bistveno spremenilo. Žal je treba v tem kontekstu povedati, da se je število zaposlenih v industriji v tem obdobju zmanjšalo s 400.000 na 200.000. Sem velik zagovornik obstoja slovenske industrije, tudi z ekološkega vidika. Želel bi si, da bi stopnja ekologizacije potekala bistveno hitrejša, kot poteka. Eksistenčna dolžnost slovenske politike je, da maksimalno zavaruje in z vidika ekologizacije pomaga slovenski industriji, da v tem težkem obdobju preživi. Zelo me skrbi dejstvo, da se kljub temu, da se ekološki pritiski v ožjem pomenu definirane slovenske gospodarstva dejansko zmanjšujejo, ekološki odtis Slovenije povečuje. Naj povem en zgovoren podatek. Leta 1990 je bil ekološki odtis Slovenije po uradnih podatkih, pa mislim, da niso bili čisto pravi, 1,7 globalnega hektarja na prebivalca. Sedaj ta odtis znaša 5,2, dovoljena pa sta dva globalna hektarja na prebivalca. Celotno gospodarstvo in družba, ne samo industrija, potrebuje razvojno prenovo. Naše sporočilo mora biti: s širšega vidika zaščititi gospodarstvo in industrijo, povečati krožno gospodarstvo, hkrati pa zmanjšati ekološke pritiske. Zelo jasno bomo morali povedati, da so največji okoljski pritiski v Sloveniji na prometnem in gospodinjstvem sektorju. Gospodinjstva postajajo zaradi naše večkrat zelo razsipne potrošnje eden glavnih virov onesnaževanja. Svoj razmislek bomo morali obrniti proti sebi, kar bo zelo težko. To čaka tudi okoljevarstveniki. Zelo bi si želel, da BDP slovenske industrije ostaja vsaj na ravni 30 % celotnega BDP-ja. To bi skoraj morala biti obveza. Kaj Slovenija sedaj najbolj potrebuje za rešitev iz krize? Po mojem najbolj potrebuje zelena produktivna delovna mesta. 50 do 60 tisoč delovnih mest bi morali v Sloveniji odpreti do leta 2020, s tem bi bistveno zmanjšali tudi finančni pritisk. Naravni trajnostni viri Slovenije so tisti, ki to perspektivo omogočajo – od lesa, ekološkega kmetijstva do turizma in energetske preнове zgradb itn. Naš ključni cilj bi moral biti povečanje zelenih produktivnih delovnih mest, ne tistih v javnem sektorju.

Jure Fišer: Naša branža je tista, ki vse odpadke iz industrije pripelje na naša dvorišča, jih predela v reciklate in proda uporabnikom reciklatov. Naša sekcija 31 zasebnih podjetij zaposluje 2.000 ljudi in ima 60 mio evrov letnega

prometa. Če k temu prištejemo še železarnice, kjer je 100 % reciklabilnost, se ta panoga zaočkroži. Industrija se je v zadnjih 20 letih absolutno prilagodila na okoljevarstvenem področju, a tudi pri ekonomiki uporabe osnovnih virov, zato je odpadkov bistveno manj. Kaj ugotavljamo? Tisti, ki so boljši, imajo višje stroške, kar je popolnoma nelogično. Enako je v reciklažni industriji. Tisti, ki smo prvi investirali v določene tehnologije predelave odpadkov, smo v deprivilegiranem položaju, ker predpisi temu razvoju ne sledijo. Uredbo o odlaganju imamo iz leta 2009, leta 2015 imamo še celo vrsto občin, ki še niso pristopile k reševanju teh problemov in še vedno odlagajo odpadke, ki jih že dolgo ne bi več smele. Ali naj bomo mi toliko neumni, da bomo investirali v ta sektor, zato da nas bodo po levi in desni prehitevali tisti, ki ne spoštujejo zakona? To se nam dogaja. V našem sektorju je res kriza. Leta 2013 so nam prvič začeli padati prihodki, profitabilnost in število zaposlenih. V Sloveniji tudi ni strategije, kaj bomo naredili kot javni servis in kaj kot zasebni subjekti. Mislim, da marsikdo pri nas še ni razčistil v glavi, da nismo več v socializmu. Evropska skupnost zahteva, da mora tisto, kar lahko tržno funkcionira, res funkcionirati tržno. Javne gospodarske službe so samo za tista področja, kjer trg ne more opraviti svoje vloge. Pri nas to mešamo.

Sem del platforme v Bruslju z imenom Green growth platform. Gre za gibanje v okviru Univerze Cambridge, ki je sprožilo idejo o tem, da bi v Evropi do leta 2030 obnovljivi viri predstavljali 30 % vse proizvodnje energije. Na neki večerji sta ministra za energetiko iz Anglije in Nemčije rekla, da lahko garantirata, da bo do tega leta v njihovih državah minimalno 30 do 35 % virov proizvedenih iz obnovljivih virov energije. Pogovarjali smo se, kaj na to pravi tamkajšnje gospodarstvo. Zatrnila sta, da imajo absolutno soglasje gospodarstva, saj so mu dali obljube, da bodo v tem času vsaj 100 milijard načrpal spodbud, da bodo razvili tehnologije, ki bodo pocenile proizvodnjo iz obnovljivih virov energije do te mere, da bo cena te energije primerljiva s konvencionalno energijo. Po drugi strani pa bodo razvili celo novo industrijo, ki bo te tehnologije prodajala po celem svetu. To je koncept. V Sloveniji zaradi nepoznavanja stvari sami sebi nenehno dajemo zanko za vrat. Takih primerov v reciklažni industriji je nič koliko, zato je to branža nemogoče razvijati. Predlagam, da najprej po pameti razmislimo, kaj hočemo in kaj je za to treba narediti.

Dr. Vlasta Krmelj: Veliko govorimo o evropskih sredstvih, doslej pa je tega denarja vedno zmanjkalo. Javni sektor z vsemi investicijami v učinkovito rabo energije po eni strani zaganja gospodarstvo, tako z vidika energetike kot gradbeništva. Hkrati je tudi generator razvoja novih idej in tehnologij. Zaradi učinkovite rabe energije dosegamo ogromne

Država	okoljski davki / vsi davki in socialni prispevki	okoljski davki / BDP
EU-28	6,31	2,42
Belgija	4,7	2,14
Bolgarija	10,1	2,74
Česka Republika	6,7	2,23
Danska	8,6	4,03
Nemčija	5,6	2,11
Estonija	8,6	2,75
Irska	8,6	2,35
Grčija	8,5	2,84
Španija	4,9	1,55
Francija	4,4	1,94
Hrvaška	8,9	3,16
Italija	8,16	3,46
Ciper	7,63	2,46
Latvija	8,64	2,42
Litva	6,12	1,65
Luxemborg	6,16	2,37
Madžarska	6,83	2,63
Malta	8,86	2,83
Nizozemska	9,06	3,31
Avstrija	5,78	2,41
Poljska	7,76	2,49
Portugalska	6,83	2,15
Romunija	6,83	1,9
Slovenija	10,15	3,74
Slovaška	6,18	1,72
Finska	6,96	2,96
Švedska	5,67	2,4
Velika Britanija	7,45	2,5
Irska	5,2	1,83
Norveška	5,63	2,33

Tabela: Delež okoljskih davkov v bruto domačem proizvodu in v vseh davkih in socialnih prispevkih, EU 28, 2012. Vir: Statistični urad RS

finančne prihranke, zato dajem pobudo ministrstvu za finance, da se ti prihranki določijo za namenski vir.

Dr. Mariana Rebernik: Zelena razvojna reforma je nujna tako v smeri porabe energentov, kakor tudi zaradi ustvarjanja enormnih količin odpadkov. Na teh dveh področjih je potrebno delati na polno, saj je logično, da na to lahko vplivamo že pri samem razvoju izdelka. Tretje, kar je po mojem mnenju tudi zelo pomembno, je potreben »nadzor« porasta cestnega transporta – železnica je premalo izkoriščena, ker ni zadosti fleksibilna in nima zadosti pogojev... Kar se tiče davkov, je pa jasno, da je gospodarstvo preobremenjeno. Država je predraga in negospodarna! To je eden največjih problemov naše domovine. §